

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Ba, ngày 30/12/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 295: Phật pháp cũng không được tham

Phật dạy chúng ta phải đối trị gốc tham, nếu chúng ta chỉ thay đổi đối tượng tham thì hoàn toàn sai lầm! Trước đây tham nhà cửa, nay lại chuyển sang tham Phật điện, tham có nhiều tượng Phật quý; như vậy gốc tham vẫn chưa được đoạn trừ.

Đức Phật Thích Ca Mâu Ni đã dạy: “Cần tu Giới Định Tuệ, diệt trừ Tham Sân Si”. Nếu không bứng sạch gốc tham thì mọi thiện pháp chúng ta làm đều là sai lầm, thậm chí việc tu tập đại pháp viên mãn cũng trở nên lệch lạc. Nhà Phật luôn nhắc nhở: “Tâm tròn đầy thì pháp cũng tròn đầy”. Một cái tâm còn chứa đựng tham, sân, si thì không thể gọi là tâm tròn đầy.

Khi tham cầu không được, con người sẽ nảy sinh sân hận, từ sân hận dẫn đến ngu si. Lúc cầm dao, cầm búa đi hại người thì tỏ ra mạnh mẽ, nhưng đến khi bị pháp luật không chế mới biết ăn năn sám hối thì đã muộn màng, đành phải chờ đến kiếp sau để làm lại từ đầu.

Hòa Thượng nói: ***“Vì sao chúng ta phải sanh ra, phải đến cõi Ta Bà này và dẫn thân vào vòng luân hồi? Không gì khác hơn, chính là vì tâm tham ái quá nặng.”*** Người xưa thường dạy rằng: ***“Ái bất trọng bất sanh Ta Bà”***.

Ngay cả việc một người không thể rời bỏ quê hương, nơi chôn rau cắt rốn, thực chất cũng chính là sự tham chấp. Hãy quán sát để thấy rằng, từ vô lượng kiếp đến nay, chúng ta đã luân hồi không biết bao nhiêu lần; những nơi chúng ta từng đi qua, những nơi chúng ta từng xả bỏ thân xác cũng vô số kể, vậy thì nơi nào mới thật sự là của mình? Chính sự làm chấp này đã khiến chúng ta mãi không thể thoát khỏi sáu cõi luân hồi. Nếu nghiệp ái không nặng thì đã không đi vào Ta Bà; cũng như niệm bất nhất thì không thể sanh về Tịnh Độ.

Niệm bất nhất nghĩa là hằng ngày miệng dù niệm Phật nhưng lòng vẫn vương bận chuyện thương ghét, tốt xấu, lời lỗ, hơn thua. Thậm chí, có người vừa niệm

Phật vừa nuôi tham vọng bành trướng quyền lực, nỗ lực gây dựng tông phái cho riêng mình.

Thực tế những năm gần đây cho thấy, những kẻ tham cầu danh vọng như vậy chỉ có thể hoạt động sôi nổi trong một thời gian ngắn rồi sớm lụi tàn. Ban đầu, họ tạo ra sự ồn ào khiến thiên hạ lầm tưởng đó là sự nổi tiếng, nhưng thực chất tất cả chỉ là hư danh ảo vọng; họ hoàn toàn thiếu vắng công phu tu tập và nền tảng đức hạnh.

Điều cốt yếu nhất là họ thiếu đi tâm thanh tịnh. Người có tâm thanh tịnh thật sự sẽ không phô trương, cũng không chỉ trích hay so sánh pháp môn này hay, pháp môn kia dở. Lục Tổ Huệ Năng từng dạy: 'Người chân thật tu hành, ngày ngày soi lỗi mình còn không kịp', vậy mà họ lại dành thời gian để moi móc, thị phi chuyện người khác. Tất cả những sai lệch đó đều bắt nguồn từ tâm tham cầu mà ra.

Đối tượng tham cầu của phàm phu vốn rất rộng lớn; ngay cả khi ra đường, chúng ta cũng dễ dàng bị lay động tâm trí. Hễ gần danh vọng thì dính mắc vào danh, gần lợi lộc thì sa vào lợi; từ cái ăn, giấc ngủ cho đến sắc dục, ngay cả khi tuổi tác đã “gần đất xa trời”, con người vẫn khó tránh khỏi việc khởi tâm động niệm.

Không chỉ dừng lại ở ngũ dục lục trần của thế gian, ngay cả đối với giáo pháp Đại thừa hay Tiểu thừa của hàng xuất thế, chúng ta cũng không được phép nảy sinh tâm tham cầu. Thực tế đáng buồn là trong khi người đời có thể chọn cách im lặng, thì không ít người tu hành lại soi mói, chống phá lẫn nhau. Gốc rễ của vấn đề này chính là tâm tham ái và dục vọng cầm quyền, khi ai cũng muốn khẳng định cái tôi và mong cầu vị thế làm giáo chủ.

Hòa Thượng nói: “Thế gian pháp không được tham và Phật pháp cũng không được tham.” Thế gian pháp chính là năm dục sáu trần, danh vọng lợi dưỡng, tiền tài địa vị – những thứ mà chúng ta buộc phải rời xa. Ai cũng nói mình đã buông bỏ, nhưng đó thường chỉ là lời nói suông; thực tế, bản thân họ vẫn đang nỗ lực củng cố danh vọng, địa vị mà không hề có tâm muốn rời xa. Nếu cội rễ của lòng tham này không được đoạn trừ, chúng ta vĩnh viễn không thể thoát khỏi lục đạo luân hồi.

Hòa Thượng Hải Hiền đã có 92 năm bền bỉ niệm Phật; thế gian thường chê cười, cho rằng Ngài sống như một ông già cù lần. Nhưng chính ông già cù lần ấy lại là người ngày ngày không màng đến danh vọng lợi dưỡng, chỉ nhất tâm niệm Phật. Người xưa đã dạy chúng ta nên học làm người khờ: khờ như Hòa Thượng Hải Hiền – không biết gì đến sự đời; khờ như bà Hứa Triết – không phân biệt Đông Tây Nam Bắc, chẳng biết đến nóng lạnh, nhờ vậy mà ngày ngày thông thả, tự tại và mát mẻ. Ngược lại, chúng ta vì hằng ngày vẫn khởi tâm phân biệt, chấp trước nên luôn bị ngoại cảnh xoay vần và chi phối.

Hiện tại, có những người đã thôi tham cầu thế gian pháp nhưng lại chuyển sang tham Phật pháp. Họ dồn tâm sức bài trí gian thờ Phật nguy nga như cung điện, nhưng chính vì sở hữu nhiều tiền tài, vật chất nên lại nảy sinh tâm đắm chấp. Đến lúc lâm chung, họ vẫn còn lăn tăn, lo lắng không biết ai sẽ là người trông nom ngôi cung điện thờ Phật này.

Việc quá luyến tiếc một ngôi nhà đẹp hay bất cứ vật chất nào vào giờ phút cận tử là điều vô cùng nguy hiểm. Trong Kinh Phật đã dạy rõ ràng: “*Thế gian vô thường, khổ, không, vô ngã*”; vì vậy, chúng ta đừng lầm tưởng rằng mọi thứ trên thế gian này có thể tồn tại mãi mãi.

Chúng ta cần có cái nhìn thấu suốt rằng: “*Tất cả pháp hữu vi như mộng huyễn bào ảnh, như sương, như sấm chớp*”. Mọi sự cưỡng cầu đều là nguồn gốc của đau khổ, bởi định luật vô thường sẽ tàn phá tất cả; ngay cả những đế chế hùng mạnh hay những vị vua giàu có nhất cũng sẽ lụi tàn không để lại dấu vết.

Cả một đời mê lầm vun đắp cho cái giả tạm, để rồi khi ra đi, việc buộc phải rời xa chúng khiến chúng ta vô cùng đau đớn. Đây chính là tâm tham ái, tham chấp — thứ ràng buộc và ngăn trở chúng ta bước theo Phật A Di Đà khi Ngài đến tiếp dẫn. Một khi Phật A Di Đà đã đi rồi, ngư đầu mã diện đến lôi đi, thì dù có mang cả gia tài để đánh đổi lấy chút thời gian ngắn ngủi viết di chúc cũng là điều không thể.

Có một người cha mắc bệnh nặng, tôi đã nói với cô con gái rằng: “*Khuyên cha bỏ hết đi, đến ở với Thầy!*” Nhưng ông không thể đi được vì gia đình có quá nhiều đất đai và rầy cà phê. Dù ông được điều trị tại đúng khoa mà con trai mình làm Trưởng khoa, nhưng chỉ trong vòng ba tháng, ông đã qua đời.

Tôi khuyên cô con gái ấy rằng: *“Phật đã dạy rồi, thế gian vốn vô thường, khổ, không, vô ngã. Sinh Lão Bệnh Tử là định luật không ai tránh khỏi, không ra đi hôm nay thì cũng sẽ ra đi vào ngày mai.”* Thậm chí, dù là vài ngày nữa hay 20 năm nữa thì ai rồi cũng phải ra đi. Đa phần chúng ta chỉ còn lại khoảng 20 năm, kéo dài đến 30 năm đã là hiếm, mà đến 40 năm nữa thì cực kỳ hiếm hoi. Định luật vô thường sẽ càn quét tất cả như một cơn đại hồng thủy, vậy thì chúng ta còn tham cầu để làm gì?

Trong khi vẫn còn thời gian, tại sao chúng ta không nỗ lực tận tâm tận lực, hy sinh và phụng hiến, làm tất cả những việc cần thiết để mang lại lợi ích cho cộng đồng và xã hội? Tại sao lại phải cố công gom góp chút tiền tài, danh vọng để rồi con cháu đời sau không biết trân trọng, chỉ phá tán trong vài tháng, vài ngày? Thậm chí, chỉ cần một đêm ngông cuồng trong casino, chúng có thể đốt sạch tất cả. Người xưa đã dạy: *“Để sách lại cho con, chắc gì con đã đọc. Để tiền lại cho con, chắc gì con đã giữ được. Để đức lại cho con thì đời đời con cháu mới được ấm no.”*

Hy sinh phụng hiến vì lợi ích cộng đồng chính là bồi đắp đức hạnh. Chúng ta đang có thời gian, có cơ hội để tích công bồi đức như vậy, tại sao lại không làm? Hôm qua khi ở Nha Trang, tôi có rất nhiều điều kiện thuận lợi để đi dạo bộ, thậm chí có lời khuyên rằng bệnh tình của tôi nên đi bộ trên biển và phơi nắng trên bãi cát. Tuy vậy, tôi vẫn chưa rảnh để làm việc đó. Chiều qua tôi đã về Đà Lạt và đang chuẩn bị đi miền Tây dự lễ vía Phật A Di Đà. Có lẽ đợt lễ này phải tổ chức thành hai ca: ca đầu lúc 15 giờ dành cho bà con Phật tử địa phương vì họ không đi được buổi tối; ca sau dành cho các thầy cô giáo vì phải sau 18 giờ họ mới có mặt tại chùa. Bản thân tôi không nghĩ đến chuyện mệt nhọc, mà chỉ lo làm sao tổ chức thuận tiện nhất cho mọi người cùng tham dự.

Hòa Thượng nói: *“Còn sống ở thế gian này, hãy mau mau làm việc tốt”*, đây chính là chúng ta dùng thân giả để tu cái thật. Nếu dùng thân giả này để mong cầu cái giả như tiền tài vật chất, danh vọng địa vị thì chính chúng ta sẽ sanh tâm tham ái, tiếc nuối. Đã đau khổ vì bệnh tật rồi, chúng ta thêm một lần nữa còn khổ hơn vì các ý niệm tham ái đó.

Hòa Thượng nói: *“Có người dính mắc vào việc tham ái tượng Phật, có người lại tham ái Kinh điển. Tuy nhiên, dù đối tượng tham cầu là gì đi nữa thì*

bản chất vẫn là tâm tham, mà đã là tham thì đều không chấp nhận được. Khởi tâm tham chính là cội rễ dẫn dắt chúng ta đi vào vòng sinh tử luân hồi. Học Phật không được tham. Tham đến mà mọi thứ Kinh nào cũng học, pháp môn nào cũng tu. Chẳng ích gì! Bạn hãy thử suy ngẫm: học Phật mà lại nảy sinh tâm tham đối với chính Phật pháp, chẳng phải là điều đáng lo ngại sao? Chúng ta phải nhìn nhận rõ ràng và tường tận rằng: Đức Phật chỉ dạy chúng ta phải đoạn trừ tâm tham, chứ không dạy chúng ta thay đổi đối tượng để tham.”

Chúng ta sẽ gặp chướng ngại nếu mọi thứ Kinh điển nào cũng học, pháp môn nào cũng tu. Phần lớn chúng ta dù học Phật nhưng vẫn chưa nhận thức rõ ràng rằng: mục đích cốt yếu là phải đoạn trừ tâm tham, chứ không phải là thay đổi đối tượng tham. Thậm chí, đôi khi người ta lại sai lầm khi xả bỏ cái nhỏ để tham cầu cái lớn hơn. Ví dụ, trước đây họ có thể sống trong một ngôi nhà chật hẹp, nhưng sau này khi gây dựng được một đạo tràng rộng lớn, họ lại sinh tâm đắm chấp vào đó. Như vậy, tâm họ vẫn là tâm dính mắc, vẫn là tâm vương bận.

Hòa Thượng nói: ***“Thế gian pháp không được tham mà Phật pháp cũng không được tham vì tham ái là cội gốc của sinh tử.”*** Hiểu rõ điều này, chúng ta sẽ có cảm giác nhẹ nhàng hơn. Ảo danh ảo vọng sẽ nhẹ đi, nhẹ tới mức không còn thấy. Tự tư tự lợi sẽ nhẹ đi, không thấy hình tướng của nó. Mọi thứ xung quanh mình, chúng ta có thể xả bỏ. Năm dục sáu trần: Tài Sắc Danh Thù, cần phải nhẹ đi, nếu như chúng vẫn còn nặng thì chính mình biết được rằng công phu chưa tới.

Có người nói họ không còn ham ăn nhưng vẫn còn ham ngủ. Dù chỉ một thứ chúng ta cũng không được phép tham. Vì sao? Vì chúng sẽ dẫn chúng ta vào luân hồi cho nên chúng ta phải cự tuyệt. Người thế gian vẫn muốn chìm trong ảo danh ảo vọng, còn chúng ta là người học Phật, đặc biệt là người niệm Phật cầu vãng sanh, thì làm gì có việc một mặt cầu sanh Tây Phương, mặt khác lại vẫn chìm đắm trong năm dục sáu trần, trong ảo danh ảo vọng.

Hòa Thượng nói: ***“Phiền não này rất khó bạt trừ thế nhưng không trừ bỏ thì không được. Nếu bạn không bạt trừ những tập khí xấu ác này thì bạn tu hành có tốt hơn, bạn cũng không thể ra khỏi tam giới, không thể thoát khỏi luân hồi. Sự việc này còn phiền phức hơn!”*** Một lời chê bai hay một lời khen sẽ đi qua như cơn gió thoảng vậy mà chúng ta lại đau buồn hay vui vẻ mấy ngày

trời. Quan trọng nhất chúng ta có quán chiếu được sự thật hay không? Thật hay ảo? Thật cũng không dính mắc mà ảo càng không. Các tập khí xấu ác của chúng ta rất khó bạt trừ nhưng vẫn phải bạt trừ vì nếu chúng ta để nó sai sử thì chúng ta không cách gì vượt thoát sanh tử.

Những tháng gần đây, tôi đi lại nhiều nơi nên bị ảnh hưởng bởi thời tiết thay đổi tiết, tuy vậy, tôi vẫn duy trì thời gian biểu không một chút trễ nải. Đây chính là sự cố gắng khắc phục tập khí của mình. Nếu chúng ta bằng lòng chịu thua tập khí thì vĩnh viễn chúng ta sẽ không có cơ hội thắng được tập khí. Hiện tại chúng ta dường như không thể đối trị được các tập khí như buồn ngủ, ảo danh ảo vọng v.v.vv.... nhưng nếu không vượt qua được, Hòa Thượng khẳng định, để rồi chúng ta phải đi vào trong vòng sinh tử thì sự việc này còn phiền phức hơn.

Hòa Thượng nói: ***“Trong thế gian pháp, chúng ta buông xả tất cả, duy chỉ có một thứ cần giữ chặt, đó là A Di Đà Phật. Niệm câu Phật hiệu này giúp chúng ta vãng sanh thế giới Tây Phương Cực Lạc. Còn nếu chúng ta nghĩ những thứ khác thì thấy đều đưa chúng ta đến tam đồ ác đạo.”*** Chúng ta chỉ cần giữ chặt một câu ***“A Di Đà Phật”*** còn những thứ khác như ảo danh ảo vọng, tự tư tự lợi, năm dục sáu trần, tham sân si mạn thì phải trừ bỏ. Hòa Thượng giảng cho chúng ta rất nhiều điều nhưng Ngài luôn nhắc nhở chúng ta niệm Phật, nhắc chúng ta đừng tham cầu.

Bài học hôm nay, Hòa Thượng nhắc nhở chúng ta rằng ngay cả đối với Phật pháp cũng không được khởi tâm tham, bởi tham cầu và tham ái chính là gốc rễ của sinh tử. Đối tượng khiến chúng ta nảy sinh lòng tham ở thế gian này nhiều vô số kể; chúng ta hãy thử quan sát xem có phải hằng ngày bản thân đang chìm đắm trong những phiền não này hay không? Đó cũng chính là lý do vì sao người tu hành thì đông nhưng chỉ có một, hai người được vãng sanh. Chính những tập khí phiền não xấu ác đang sai sử, dẫn dắt họ chạy theo ảo danh ảo vọng, tham sân si, ngạo mạn và tự tư tự lợi, khiến họ không thể vãng sanh. Hễ khởi tâm động niệm là chỉ nghĩ đến điều có lợi cho bản thân, đó chính là tâm tự tư tự lợi.

Hòa Thượng Hải Hiền là tấm gương sáng về việc làm lợi ích cho chúng sanh; cả cuộc đời Ngài là sự tận lực hy sinh, phụng hiến, và kết quả là Ngài đã tự tại vãng sanh, lưu lại toàn thân xá lợi. Trong khi đó, chúng ta dù có sở hữu cả ngàn tỷ đồng thì khi ra đi cũng chẳng ích gì! Hòa Thượng Tịnh Không từ năm 36 tuổi

đã không quản người, không quản tiền, cũng không quản việc; thế nhưng, Ngài lại làm được biết bao nhiêu việc lợi ích cho thế gian. Đến khi ra đi, Ngài không có bất cứ thứ gì thuộc về quyền sở hữu cá nhân. Ngài không có quyền sở hữu, nhưng Ngài lại có toàn quyền sử dụng./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!